

Izhaaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
 mesečno 20
 za sased. ozemlje . . . 800
 za tuzemstvo . . . 600

Oglasi za vsak mm višine
 stolpca (58 mm) . . 2 K
 mali oglasi do 30 mm
 stolpca (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
 Miklošičeva cesta št. 16/1
 Telefon št. 73

Upravištvo:
 Sodna alica št. 6
 Telefon št. 26

Račun kr. pošt. ček uradi
 števil. 11.242

Ljubljana, 29. julija.

Zakonodajni odbor je na svoji današnji seji sprejel vladni načrt zakona o zaščiti države. Ni dvoma, da bo sprejel zakon z veliko večino tudi narodna skupščina sama. Zakon bo stopil takoj v veljavo.

Očitno je, da spada novi zakon med izjemne zakone. V normalno urejenih in konsolidiranih razmerah bi bil nepotreben, morda celo škodljiv. Danes pa pomeni za našo državo in naš narod naravnost življenjsko nujnost.

Vsakemu je jasno, da je treba brezobzirno in do korenin zatreti anarhičen, takozvanega komunizma v obliki, v kakršni se pojavlja danes. Nade, da se bodo zaslepljeni komunistični fanatiki otreli svoje zločinske blaznosti, so se izjalovile. Popustljiva taktika proti njim je rodila ravno nasprotno posledico od pričakovanih, ker so jo komunisti smatrali za slabost našega državnega organizma. Njihovo razdiralno delo je postajalo zato vedno bolj fanatično in vedno bolj obsežno. Ponesrečeni atentat na regenta in umor Draškovića sta le dva primera komunistične protidržavne akcije, ki je razjedala vse grane našega državnega in narodnega življenja.

Komunistični govornik je na današnji seji zakonodajnega odbora priznal, da je bil zasnovan in ukazani atentat na regenta iz Rusije. Hotel je s tem oprati našo komunistično stranko, pa jo je v resnici s svojo izjavo še bolj pokopal. Dosedanji rezultati preiskave o obeh atentatih so pokazali, da atentata nista bila zločina le posameznih oseb, ampak da je šlo za razsežen in dobro organiziran komplot, ki je hotel v interesu komunističnih načrtov z atentati urediti akcije rdečega terorja in z njo povzročiti splošno anarhijo. Preiskava je nadalje dognala, da so bili na komplotu v odlični meri udeleženi priznani vodje komunistične stranke, med njimi komunistični poslanec Komunistični govornik Kosta Novaković je torej s svojo izjavo priznal, da stoji tudi komunistični poslanec v službi inozemskih nasprotnikov današnje Jugoslavije. Že ta razlog sam je zadosten, da se razveljavijo komunistični poslanski mandati. K temu pa pridejo potem še nešteti drugi tehtni momenti, o katerih se je v zadnjem času že toliko razpravljalo.

Zakon o zaščiti države pa mora zaščititi in bo zaščitil našo domovino razun proti komunistom tudi proti njim drugim odkritim in prikritim nasprotnikom, kakor tudi proti nim ne srečnim zaslepljenecem, ki vidijo deloma iz omejenosti, deloma iz osebnega ali strankarskega fanatizma samo sebe in svoj najbližji krog. Pri tem deloma hoteli v vedeti, deloma tudi nevede in nehoti škodujejo državnim in narodnim interesom in ovirajo konsolidacijo države. Na ta način napeljujejo vodo direktno na mlin onih, ki hočejo mlado tvorbo ujedinjene Jugoslavije razdejati.

Ni dvoma, da je med našimi narodnimi socialisti mnogo dobrih Jugoslovancev. Ali v svojem zaslepljenem strankarstvu se puste zlorabljati ljudem, ki hočejo v kalnem ribarju in službi predvsem svojim lastnim interesom. To je značilno za večino voditeljev te stranke. Glavno za nje je, da udarijo demokrate. Ali s tem kaj koristijo, ali s tem morda škodujejo konsolidaciji države, za tem ne povprašujejo. Love se za demagoškimi slagerji in razširjajo splošno nezadovoljstvo in s tem pasiven odpor proti državi. Iz mnogih svojih pristašev, ki so bili še nedavno odločni zagovorniki narodnega in državnega edinstva, so napravili na ta način razdiralne elemente, ki narodu in državi ne škodujejo nič manj kakor zavestni komunistični agitatorji.

Enako je s klerikalci, le da je v njihovih vrstah mnogo več ljudi, ki se popolnoma zavedajo, kam vodi njihovo delo, in ki ta smoter tudi hočejo. Tudi ti so znali svoje pristaše med narodom spremeniti v ljudi, ki stojijo do narodne države vsaj apatično, ako že ne sovražno.

Zakonska zaščita države je potrebna brez dvoma tudi v tej smeri. In uverjeni smo, da se bodo njene dobre posledice pojavile v najkrajšem času.

RUSKI STRADAJOČI KMETJE OGROŽAJO MOSKVO.

London, 28. julija. Kakor javlja »Morning Post«, se pomikajo proti Moskvi velike množice kmetov, ki beže iz krave, kjer divja glad. Med potjo pustošijo.

Zakonodajni odbor sprejel zakon o zaščiti države

Beograd, 29. julija. (Izv.) Na svoji današnji seji je zaključil zakonodajni odbor podrobno razpravo o paketu za zaščito države. Pri glasovanju so bile sprejete vse točke zakona večinoma neizpremenjeno, kakor jih je predložila vlada. Soremenili so se le nekateri člani in to v smeri še večje poostrejitve. Tako n. pr. se je določilo v členu 19, da se more smrtne kazni izreči za zločin po tem zakonu že, ako je krivec izpolnil osemnajsto leto, ko je storil zločin, dočim je vladni načrt analogno srbskemu kazenskemu zakonu predvideval starostno mejo z enainvajsetimi leti.

Dalje se je izpustil člen 16, ki govori o prestopkih potom časopisja in javnih zborovanj, ker so imeli člani zakonodajnega odbora pomisleke, da bi se mogle te določbe zlorabljati.

Proti členu 1. in 18., ki govorita o razveljavitvi komunističnih mandator, so glasovali zemljoradniki, republikanci in socijalisti. Komunisti se glasovanja niso udeležili.

Sprejem zakona o zaščiti države v zakonodajnem odboru so pozdravili vsi poslanci vladne večine z odličnim zadoščenjem. Splošno se povdarja, da bo ta zakon v veliki meri pospešil konsolidacijo naše države in omogočil uspešno reševanje komunističnega razdiralnega delovanja kakor tudi delovanja drugih sovražnikov ujedinjene Jugoslavije. Obenem bo povzročil, da se bo čimprej zajelo tudi demagogično delo onih demagoških politikov, ki so v slepem sovraštvu proti današnji vladi izrabljali vsa sredstva ne glede na to, da so z njim direktno podpirali uničevalno delo naših narodnih in državnih interesov.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Današnja seja zakonodajnega odbora se je pričela ob 9. uri dopoldne in se je nadaljevala generalna debata o zakonskem načrtu za zaščito države. Prvi je govoril komunist Kosta Novaković.

Razveljavljenje komunističnih mandatov

Beograd, 29. julija. (Izv.) V zmislu zakona o zaščiti države, ki je bil sprejet na današnji seji zakonodajnega odbora, bodo razveljavljene vse javne funkcije, ki jih opravljajo danes komunisti. Razveljavljeni bodo mandati vseh komunističnih županov in vseh komunističnih občinskih odbornikov. Razveljavljeni bodo dalje mandati vseh 59 komunističnih poslancev v narodni skupščini.

Predsedstvo zakonodajnega odbora bo tekmo jutrišnjega dneva sestavilo poročilo o sprejetem zakonu za zaščito države. Zakonodajni odbor se sestane jutri popoldne h kratki seji, na kateri bo to poročilo odobril. V nedeljo dopoldne se bo vršila na to seja parlamenta, ki bo sklepal o predloženem poročilu zakonodajnega odbora. Skupščina na sklepu odbora ne bo mogla ničesar spremeniti, ampak bo prešla na kratkih načelnih

vič, ki je naglašal, da je treba ta zakon v odboru podrobno pretehtati, da ne povzroči državi zla. Tudi komunisti so mišljenja, da je stanje države razdrapano in da se mora izpremeniti. Sklicevanje notranjega ministra Pribečevića na vzhled inozemstva se mu ne zdi upravičeno, ker sliči zakon Belgije, Švice in Zedinjenih držav ni naperjen proti komunistom, ampak proti sindikalističnim anarhistom. Ako se že hoče vlada sklicevati na zapadu, potem naj se tudi ravna po zapadu. (Klici iz centra: Zakaj pa se vi ne ravnate po zapadnih metodah!) Komunistična stranka si noče priboriti oblasti zato, da bi se maščevala nad posamezniki. Ona si jo bo prilastila takrat, kadar bo sigurna, da jo bo mogla obdržati v svojih rokah. Leta 1920. so bile prilike jako zastrupljene, tudi komunistična stranka vkljub temu ni hotela izzvati prevrata. Novaković je dalje citiral program svoje stranke in izjavil, da stranka ni nič skupnega z atentati. Polemiziral je z izvajanjem poslance Ljube Jovanovića in izjavil, da je III. internacionala obsodila atentat na prestolonaslednika regenta in bo nastopila proti vsem onim, ki so iskali zatočišče v Rusiji in organizirali tamkaj atentat. Zahteval, da se dovoli komunistični stranki legalen boj, ker le tedaj zamore prevzeti odgovornost.

S tem je bila generalna debata zaključena in je sledila specialna razprava. Člen 1. je bil sprejet s predlaganimi izpremembami Kurbegovića in Gjonovića. Izpremembe se bodo naknadno stilizirale. Vsi ostali člani so bili sprejeti v zmislu vladnega načrta, razven člena 16, ki odpade. Za poročevalca v skupščini je bil določen poslanec Kurbegović, ki bo že danes ukrenil vse potrebno, da bo poročilo natiskano in da se jutri razdeli v skupščini poslancem.

Seja je bila zaključena ob 13. uri.

Izjavah zastopnikov posameznih parlamentarnih skupin takoj k glasovanju. Smatra se, da bo seja le kratka in da bo zakon o zaščiti države sprejet z ogromno večino.

Takoj po seji plenuma se bo sestal verifikacijski odbor, ki bo na podlagi sprejetega zakona sklenil razveljavljenje vseh komunističnih mandatov. Svoje poročilo bo predložil parlamentu, ki so v ta namen zopet sestane v ponedeljek dopoldne, da odobri poročilo verifikacijskega odbora in s tem definitivno uniči 59 komunističnih poslanskih mandatov.

Beograd, 29. julija. (Izv.) V parlamentarnih skupinah se govori, da bo vlada takoj po pravomočnosti razveljavila komunističnih mandatov razpisala za izpraznjena poslanska mesta nove volitve, ki bodo vršile čez mesec oktobra ali najkasneje začetkom oktobra.

ZALNA SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Jutri dopoldne ob 9. se sestane narodna skupščina h kratki seji, na kateri bo imel takoj po otvoritvenih formalnostih predsednik dr. Ribar žalni nagovor poslancu in ministru Miloradu Draškoviću. Po njegovem govoru bo seja zaključena, poslanci pa se bodo podali v cerkev nasproti parlamenta, kjer se bo vršil rekviem za umorjenim Draškovićem.

STALISCE DEMOKRATSKEGA KLUBA K RAZVELJAVLJENJU MANDATOV.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Demokratski klub je imel pred današnjo sejo zakonodajnega odbora konferenco, na kateri je po daljši vsestranski razpravi sklenil, pristati na razveljavljanje komunističnih mandatov. Poslanec so prišli do uverjenja, da se s tem ne krši ustava, ker so bili vsi današnji poslanci izvoljeni še v predustavni dobi in na podlagi volilnega zakona, ki ni zagarantiran po ustavi. Tako volilni zakon kakor tudi ustava sama predvidevata, da se morejo poslanski mandati razveljaviti iz razlogov inkompatibilnosti. Splošno razmišljanje pa je, da je

EVAKUACIJA ZADNJEGA DELA DALMACIJE.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Polkovnik Kalafatović, član razmeštitvene komisije za Dalmacijo, potuje tjakaj tudi za ona privatna podjetja, ki so od države privilegirana, zlasti za narodno banko in za privatne železnice.

Koroški deželni zbor proti našim oblasivom

Celovec, 29. julija. Ustavodajni deželni zbor je danes sklenil, da se takoj razveljavijo omejitve prometa z živino, ki že obstajajo, in da se takoj odpravijo maksimalne cene za meso.

V odgovoru na vprašanje glede tega, da se delajo težkoče Korošcem pri potovanju v Jugoslavijo, se je odgovorilo, da so imeli ponovni protesti deželne vlade zaradi pasivnega zdržanja jugoslovanskih oblasti le malo uspeha. Vlada bo napravila korake pri zveznem ministrstvu za zunanje zadeve, toda interpellanti morajo predložiti natančen material.

Na vprašanje slovenskega poslanca Poljanca zaradi sramotenja in klofutanja dne 5. julija, se je odgovorilo, da je krivec 20letni mladenič in da vlada ostro obsoja to sramoteno ter da bo storila vse potrebne korake, da se storilec, ki je dal poslancu dne 5. julija klofuto, kaznuje.

Zagreb, 29. julija. »Riječ« javlja iz dobro poučenih virov, da pripravlja madžarska vlada organizacijo terorističnih čet, ki bi imele začeti akcijo v naši državi s tem, da bi vršile atentate na regenta, ministrskega

Preiskave proti komunistom

Beograd, 29. julija. Ker je zapletenih v afero atentata na regenta večje število oseb, ki se nahajajo v tem času v inozemstvu, bo zahtevala vlada diplomatsko, da se ji doteče osebe izroče. Izročitev dr. Sime Markovića se bo zahtevala še danes.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Notranji minister je odredil, da se morajo pri vseh komunistih izvršiti stroge lišne preiskave. Dosedanji rezultati so pokazali, da je bila odredba uместna. Posebno v komunističnih občinah so bile razkrite velike množice orožja in bomb. V selu Ostružnica pri Beogradu je bil aretiran neki hrvaški delavec, pri katerem so našli več bomb in eksplozivnih snovi. Priznal je, da je imel nalog, da ubije regenta o priliki povratka iz Francije. V vasi je bilo na podlagi njegove izpovedbe aretiranih še deset oseb.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Včeraj so aretirali tu človeka, ki je imel nalog, izvršiti atentat na ministra Pribečevića v Novem. Izpove dalje, da se je pripravil nov atentat na regenta in Pašića.

POSVETOVANJA HRVATSKE OPOZICIJE.

Sarajevo, 29. julija. Osrednji odbor hrvatske kmetijske zajednice je imel včeraj svoj občini zbor, na katerem so bili izvoljeni delegati, ki se udeležijo v Zagrebu konference hrvatskih opozicijskih strank, ki se vrše koncem tega meseca.

FINANČNI ZAKON ZA L. 1921/22.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Finančni zakon za leto 1921/22. je izdelan in se predloži finančni parlamentarni komisiji v odobrenje.

ČIŠČENJE BEOGRADA.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Uprava mesta Beograda je sklenila iztirati vse one prebivalce, ki nimajo policijskega dovoljenja za bivanje tamkaj ali pa če si je dotičnik nabavil dovoljenje na nepravilen ali nepošten način.

NOVA POSILJATEV KOVANEGA DROBIZA.

Beograd, 29. julija. Finančno ministrstvo je prejelo 7 vagonov drobiza po 10 in po 25 par. Novi po 10 par so spustijo takoj v promet, novi po 25 para pa se bodo nekaj časa zadržali.

KOMUNISTI IZKLJUČENI IZ NOVINARSKO ORGANIZACIJE.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Po sklepu večine jugoslovanskega novinarskega združenja, sekcija Beograd, so izključeni iz Udruženja vsi komunistični novinarji. Istočasno pa bodo pozvani vsi člani, ki so izstopili, da se zopet vrnejo v udruženje.

SEF PROSVETNEGA ODDELKA PRI LJUBLJANSKI VLADI.

Beograd, 29. julija. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je bil imenovan sef oddelka za prosveto pri pokrajinski vladi v Ljubljani dr. Karel Skaberne.

PROTESTNA SKUPŠČINA V ZEMUNU.

Zemun, 27. julija. (Izv.) Danes dopoldne se je tu vršil velik protestni zbor, na katerem so govorili poslanci Popović, Janjić in Jašar. Po shodu se je razvila po mestu povorka, ki je obhodila glavne ulice. Ko je prišla do stanovanja dr. Bakića, se je zgodil ne-ljub incident, ker je — kakor on sam trdi, — vpil »Doli s separatisti, živele Jugoslavija!« ljudstvo je razumelo »Doli s Srbijo, živele Jugoslavija!« in ga je hotelo radi teh vzvikov dejansko napasti. Rešili so ga samo orožniki, ki so ga potem odvedli v Beograd.

LEO STEIN UMRL.

Dunaj, 29. julija. (Izv.) Danes je umrl v 59. letu starosti po daljši bolezni pisatelj Leo Stein, znan libretist dunajskih oper, ki so bile stalno na repertoarju vseh svetovnih gledališč, ki so gojile opereto. Med drugimi je deloma sam, deloma skupaj s pisateljem Viktorjem Leonom spisal lib

Prevarane nade

Detalji nekdanje «Parlamentarne bajednice», klerikalci, zajedničarji in frankovci so upirali svoje oči v Stojana Protića, ki so ga rotili in prosili, da naj oživi zopet nekdanjo parlamentarno skupino. Protić, ki je prišel v našelne konflikte z radikalno stranko, je res začel sondirati teren za novo parlamentarno konstelacijo, imel je v Zagrebu dogovore s klerikalci in zajedničarji, potem se je pa odpejal v Rimske Toplice.

Zajedničarski listi so sicer priobčili neke komunikacije o teh razgovorih, toda Protić je molčal... Zadnji dogodki, atentati in z njimi v neposredni zvezi stoječe pisanje klerikalnih in zajedničarskih listov, so pa popolnoma izpremenili situacijo. Protić je uvidel, s kakimi ljudmi ima posla, in ni hotel nobenih zvez več s politiki, ki so opravičevali zločinske napade na regenta in naše državnike.

Radikalni beograjski «Balkan» sedaj poroča, da je Protić prekinil vsake zveze s politiki bivše zajednice in poveril svojim osebnim prijateljem naloge, naj izravna spor med njim in radikalno stranko, a da naj obenem najdejo platformo, na temelju katere bi prišlo do sporazuma med Protićem in demokratami, ki so bili doslej odločni nasprotniki Protićevih političnih ekstravaganc. Kot se poroča iz Beograda, je Protić pripravljen, da popusti svoje ekstremne stališče, stopi zopet v politično življenje, ter postavi vse svoje moči borbi proti protidržavnim elementom.

Zato je Protić odklonil vsake politične konference v Rimskih Toplicah, ki jih zapusti te dni, da se vrne v Beograd. Ako pride do sporazuma med Protićem in radikalnim klubom, tedaj gotovo tudi demokratje ne bodo nasprotovali Protiću, ker bo ta s svojim vstopom v radikalni klub, prevzel vse obveze strankarske discipline.

Tako se zna skoro dogoditi, da bo Protić, ki je bil do danes Bog - rešitelj opozicionalcev, zopet zavezan demokratov v borbi proti subverzivnim elementom. Kaj bo pač sedaj začel gospod dr. Trumbić, za katerega Protićev preobrat ne bo manjše razočaranje kakor za mr. Korošca in Šimurka, Šurmina in Drinkovića.

Nov dar Vatikana Jugoslaviji

Dosedanji apostolski administrator na Reki Decio Constantini je imenovan za reškega škofa.

To imenovanje, ki ga je izvršil Vatikan, je nov dokaz, kako stališče zavzema rimski Vatikan napram Jugoslaviji. Reka je do sedaj pripadala pol Sonjsko škofijo. A z ustanovitvijo škofijskega sedeža na Reki so pretrgane vse te zveze in D'Annunzijev prijatelj Constantini je po vatikanski milosti postal škof na Reki.

Naš komentar k temu imenovanju je nepotreben, ker ga komentirajo dovolj italijanski nacionalistični listi, ki z velikim navdušenjem pozdravljajo korak Vatikana in pravijo, da se je Vatikan prej in odločneje zavzel za italijanstvo Reke nego rimska vlada. Jugoslavanski škofje so v Rimu in v svojih konferencah v Zagrebu protestirali proti odcepitvi Reke od rimske škofije. Toda Vatikan se ni oziral na njih zahteve in proteste in imenoval Constantinija za reškega škofa.

To imenovanje je nov udarec od strani Vatikana Jugoslaviji, ki bo sedaj gotovo vedela, da ima istega nasprotnika v Vatikanu, kot ga ima v italijanskih fašistih in nacionalistih. Zato si bo jugoslavanska vlada gotovo premislila, predno stopi v kakršnakoli pogajanja z današnjim fašistovskim Vatikanom.

Potrebno je, da se razčisti vprašanje odnošajev med Vatikanom in Jugoslavijo. Kakor je Vatikan v bivši avstro-

ogrski monarhiji zastopal interese Avstrije in habsburške dinastije, tako zastopa danes interese skrajnega italijanskega nacionalizma in fašizma. Zato je potrebno in za naš jugoslavanski življenj v neodrešeni domovini vzpodbudljivo, da prekinemo zveze z Vatikanom, ki nam je zadal že toliko krivice. Zlasti veliko ogorčenje proti Vatikanu vlada v našem Primorju in onem delu Dalmacije, ki je bil od prevrata sem pod italijansko vlado, ki pa je mnogo težje prenašal teror, ki je prihajal iz Vatikana, nego teror rimske vlade. V današnjih razmerah ne potrebujemo nobenih pogodb in konkordatov z Vatikanom in ves naš narod, ki je trpel pod vatikanskim fašizmom, bo z navdušenjem sprejel vest, da prekine naša vlada vsake odnošaje z rimsko stolico, dokler ta ne preneha s svojo nam tako sovražno in škodljivo politiko.

Razkrinkana lopovščina

Nedavno je neki hrvatski zajedničarski list prinesel iz Amerike senzacionalno poročilo, da je predsednik ameriške Unije Harding na predlog državnega sekretarja za zunanje zadeve polkovnika Hughesa odvzel exequatur našemu generalnemu konzulu v New Yorku Vladimiru Saviću in mu prepovedal izvrševanje konzularne službe.

To vest so seveda z velikim veseljem ponatisnili tudi «Straža», «Naprejek», «Jugoslavija» in «Slovenec», pobožno zavijali oči in vzdihovali: pogledajte, kake diplomatske predstavnik imamo! Sedaj se je vsa stvar pojasnila kot podla laž in intriga avstrijskancov v Ameriki, ki jim je bil na poti jugoslavanski konzul.

Vso akcijo proti konzulu Saviću je uprizoril znani avstrijski agent v Ameriki Frank Zotti, ki je tožil konzula Savića pri ameriški vladi, da postopa nepravilno proti izdajanju potnih listov. Dokazalo se je pa takoj, da Savić ni hotel dati potnih listov nekaterim sumljivim osebam iz Zottijeve okolice, ker je domneval, da hočejo z nepoštenimi nameni v Jugoslavijo. O kakni sporu z ameriško vlado toraj ni niti govora, konzul Savić vrši še nadalje svojo konzularno službo.

Seveda do sedaj še noben list, ki je ponatisnil te zajedničarske laži o Saviću, ni smatral potrebno, da prinese resnično poročilo.

Savić je eden najposobnejših diplomatskih uradnikov naše države. Bil je novinar, ravnatelj beograjskega dnevnika «Novo Vreme» in stalni dopisnik «Daily Telegrapha». Ves čas vojne je bil šef presbiteria v našem poslanstvu v Washingtonu. Izdal je tudi obširno delo o Srbih in južnih Slovanih v angleškem jeziku. — Tega zaslužnega človeka so napadli zajedničarji in klerikalci, ker je odločen zagovornik narodnega in državnega edinstva.

Naši škofje in učiteljstvo

Učitelj z dežela nam piše: «Jutro» v št. 172 omenja «Pastirski list jugoslov. škofov», ki udriha po Sokolstvu. Poseben strah imajo gg. škofje pred vzgojo v sokolskem duhu. Čemu tako, saj vendar učci, da stoji cerkev na trdni skali, in peklenka vrata je ne bodo premagala.

Toda pogledajmo dalje! V tem listu pozivljajo škofje našo državo, da mora ona čuvati pravice vernikov do verskega pouka in verske vzgoje v šoli, «kjer ne sme biti nikomur svobodno, da vašo dečo zaradi vere žali, ali ji sveto vero, edino resnico, zasramuje...» — Kam meri to? To je hujskanje proti sedanjim šoli in učiteljski, ki po velikanski večini ni hotelo nikdar biti školski suženj, tem manj da bi se danes hlinilo višjim pastirjem, ki so toliko dobrega srca, da so pripravljeni odst-

opiti od velikih cerkvenih posestev na korist revežem, seveda proti odklonini in rimskim privoljenjem. Škofje ne morejo pozabiti blažene Avstrije, kjer so le mignili z mezinom a država je že z loparjem udrihala po nepokornem «brezverskem» učitelstvu. Potolaženi naj bodo, da bo mladina v državi jugoslovanski šoli vse lepše vzgojena v odkritosrčnosti kot pa v šolah, v katerih bi imeli ti gospodje velepravico!

Zapomnijo naj si, da se ne vzgojuje s peklo, z vicami in nebosi, ampak z odkritosrčno besedo! Kdor temo ljubi se v nji pogubi. Svobodno učitelstvo ljubi jasnost, zato bo v šoli in zunaj šole delovalo po vseh močeh, da spravi slovensko ljudstvo iz teme v pravo, odkritosrčno življenje. Ne bo se balo hujskanja in pastirskih listih, ljudstvo bo sodilo učitelja po uspehih, ne pa po zavijanju oči proti nebu.

Država dobro vé, da se ne žali v šoli niti v najmanjšem verski čuti, zato je odveč, če jo kličejo ti gospodje na pomoč. Kadar pa kdo izmed višjih pastirjev zve za kakega pohujšljivca mladine v šoli, takrat pa le po njem. Hvaležno jim bo za pravilno iztrebljenje vse pravo učitelstvo. Hujskati proti šoli sploh, to ni dostojno, ni možato. Sicer pa naj bodo uverjeni ti premilostivi gospodje, da se zavedno učitelstvo ne boji pastirskih listov, ono se ravna po svoji vesti! Resnico božjo in človeško le razlagajo svobodno v cerkvi in zunaj cerkve, to bo ljubo vsem prijateljem in neprijateljem, ampak brezvestnega hujskanja se varuj!

Španski poraz v Maroku

Do danes še niso znani vsi detaili strašnega poraza, ki so ga doživeli Španci v boju z raznimi arabskimi plemeni v Maroku, vendar je soditi po dosedanjih poročilih, ki prihajajo iz severne Afrike, da je španski poraz mnogo večji in resnejši kot se je splošno pričakovalo. Tako piše n. pr. pariški «Temps», da je španski poraz v Maroku največji poraz, ki ga je dosedaj doživela katerakoli evropska država v svojih kolonijah. Italijanski poraz v Abesiniji je bil sramoten, toda vendar ne tako strašen kot je poraz Špancev v Maroku.

Že v mesecu juniju so posamezna arabska plemena začela z Guerilla vojno proti španskim posadkam v Maroku. Temu uporu domačinov so se polagoma pridružila vsa plemena. Španska vojska pod poveljstvom generala Sylvestreja je dobila takoj ojačenja iz Evrope, toda bilo je propozno, ker se je upor razširil po vsem Maroku. Taktika vstajev je bila jako srečna, tako da se jim je nazadnje posretilo, da so obkolili glavni del španske vojske. V odločilnem trenutku so napadli celo špansko vrhovno poveljstvo ter jo popolnoma uničili. Ko je videl general Sylvestre poraz svoje divizije je izvršil samomor. Ravnotako so se vstrelili tudi 4 višji španski častniki. Ostanki španske vojske beže v dirjem begu proti Melili. Na svojem begu so Španci uničili vsa svoja stališča ter zrakoplovne in aeroplanske parke, tako da so sedaj brez aeroplanov, ki bi jim mogli in ki so jim poprej v borbi z vstasi mnogo koristili.

Španska poročila povdarjajo in priznavajo, da je vstaja v Maroku splošna in da se vrše še vedno borbe med vstasi in posameznimi španskimi posadkami, ki so pa popolnoma izolirane. — Španci se nameravajo umakniti od Melille in poskusiti, da tu zaustavijo prodiranje vstajev.

Francosko časopisje poroča o španskem porazu v Maroku s prikritim veseljem, ker je ravno v zadnjem času španska vlada nastopila z diplomatsko noto v Parizu glede vprašanja mesta in pristanišča Tanger in naravnost zahte-

vala, da se Franciji odpove vsem svojim predpravicam v Maroku. Razmerje med Španijo in Francijo se je radi tega španskega koraka v Parizu jako poostriilo, toda sedanji poraz Špancev v Maroku je situacijo razjasnil. Španija si bo sedaj gotovo premislila, da bi nadaljevala politiko, ki jo je zasledovala dosedaj, ko je hotela iztiniti Francijo iz Maroka.

Politične beležke

— Narodna Obrana v Osijeku. Jugoslovanski dobrovoljci v Osijeku so ustanovili «Narodno Obrano», ki bo začela energično borbo proti protidržavnim elementom. Savez dobrovoljcev za Vojvodino je sklical v ta namen narodni zbor za Vojvodino, ki se vrši v nedeljo, dne 31. julija v Osijeku.

— Sozljaje pesnika Vojnovića. Povodom atentata na ministra Draškovića je poslal pesnik Ivo Vojnović iz Niša naslednjo sozljajno brzojavko: Slava velikemu pokojniku Miloradu Draškoviću, umorjenemu na braniku narodnega in državnega edinstva. V njegovem imenu in v imenu spomina vseh mučnikov za svobodo zahtevamo neizprosno roko pravice proti domačim in zunanjim propagatorjem terorja in defetizma, ki so edini krivci takih zverzkih atentatov.

— Izstop iz komunistične stranke. G. Lj. Vencajc nas naproša, da objavimo sledečo izjavo: Ker so se po poročilih v listih v Srbiji in Hrvatskem vrinili v komunistično stranko neodgovorni elementi, ki s svojim, načelom komunizma naravnost nasprotujočim delovanjem stranko onečaščajajo, izjavljam, da nočem imeti od današnjega dne naprej nobenega stika več s stranko in da bi iz nje tudi formalno izstopil, če bi stranka v Sloveniji še poslovala. — Ljubljana, dne 29. julija 1921. — Ljudevit Vencajc.

— Ali mera še ni polna? Današnja «Straža» je prekosila že samo sebe, ko piše o atentatih in popolnoma mirno in hladnokrvno primerja vidovdanskega mučenika Principa z atentatorji Stejčićem in Alijagićem, češ, da so jih vodili isti motivi. Teško je najti izraza, ki bi dovoljno označil tako pisanje. Primerjati zločinske morilce, podkupljene iz tujine proti lastni državi, z narodnim idealistom Principom, ki je za veliko idejo Jugoslovanstva žrtvoval sebe, ki je postavil temeljni kamen našega osvobođenja in ujedinjenja, to je že lopovstvo, ki ga je zmogla le «Straža»! Saj so ravno oni, ki so na Vidov dan 1914. izlili ves svoj gnjev na Principa in Cabrinovića, ki so pretakali solze groze nad srbskimi morilci, danes pa zopet primerjajo naše prve borilce in mučenike s komunističnimi atentatorji!

— Jugoslovansko - češkoslovaška vojna konvencija. Iz Beograda javljajo, da podpiseta v imenu naše države vojno konvencijo s češkoslovaško republiko načelnik generalnega štaba vojvoda Petar Bojović in generalštabni polkovnik Danilo Kalafatović.

— Neodkritost Madžarske. Iz Beograda poročajo, da ima naša vlada v rokah zanesljive podatke, po katerih se madžarska vlada prav nič ne briga za predhodna izvrševanja trianonske mirovne pogodbe. Tako mora madžarska znižati efektivno stanje svoje vojske na 35.000 mož. Kljub temu pa ima danes Madžarska mobiliziranih več nego 100.000 mož. V popolni vojaški pripravljenosti ima danes madžarska svojih 7 kompletnih divizij z veliko artilerijo in ostalimi tehničnimi četami. Samo žandarmerijska rezerva, ki pa je ob enem redna madžarska vojska, šteje 12.000 mož. Te podatke, ki so popolnoma avtentični, predloži naša vlada vrhovnemu svetu, da mu dokaže, kako malo se briga Madžarska za izvrševanje določb mirovne pogodbe.

Francosko časopisje ne prikriva svojega veselja nad tem španskim porazom. Tako piše n. pr. «Journal», da je sedanji poraz Špancev v Maroku samo posledica španske samoglave politike, ker je hotela rešiti marokanski vprašanje na svojo roko, da je dobro vedela, da je ta rešitev brez sporazuma s Francijo nemogoča.

Po svežu

— Avstro - madžarska razmejitev. Razmejitveni odsek za Avstrijo in Madžarsko (polkovnik Graven za Anglijo, major Jocard za Francijo, major Casmala za Italijo in polkovnik Jamačič za Japonsko) se je danes ob prisotnosti avstrijskega delegata, ministrskega svetnika Neugebaura in madžarskega delegata polkovnika Keresztesa sestel k ustavni seji v Gradcu.

— Vzroki padca madžarske valute. «Magyar Hirlap» priobči izjavo finančnega ministra Hegedüsa, v kateri pripisuje ta padeč madžarske krone izključno izplačevanju nemške vojne odškodnine. Čim se ta prehodni pojav premaga, bo madžarska krona zopet poskočila. — Isti vzrok je kriv pač tudi padeč naše valute, kakor spleč padanja vseh «nezdravih» valut.

— Brusilov, poveljnik boljševiških čet v Mali Aziji. Iz Pariza poročajo, da je sovjetska vlada izročila generalu Brusilovu vodstvo diplomatske in vojaške akcije, ki jo je izvesti z Mustafa Kemal pašo. Brusilov je izjavil, da je pripravljen prevzeti v svoje roke vse politiko, ki se tiče sovjetske Rusije ter Perzije, Afganistana in indijskih območnih ozemelj.

Sport in turistika

Nagomet. — Dunoški Rapid v Hirijsu. V soboto in nedeljo dne 30. in 31. t. m. igra v Ljubljani kombinirano moštvo dunajskega Rapida, ki je prvak Avstrije na glasni kot eden prvih klubov na kontinentu. Njegovo izredno kvaliteto dokazuje zmaga nad praško Slavijo 5:1. Rapid je porazil razen tega v tekoči sezoni najznamenitejše klube Nemčije, Italije, Švice, Madžarske in Švedske. Avstrijsko reprezentanco tvorijo po večini igralci Rapida. — Pričetek tekme oba dneva ob pol 19. uri, torej dovolj kasno, da bi more tudi v soboto vsakdo prisostvovati. Predprodaja vstopnic v trgovinah Kanc in Pevalc v Zidovski ulici. Cene: numerirani sedeži I. vrste 32 kron, II. vrste 20 kron, stojšča 12 kron, članke in dijaške vstopnice 6 kron.

* Kraljevi namestnik Ivan Hribar bo sprejemal deputacije 1. avgusta ob 9. dopoldne.

* Pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar v Cerkljah. Iz Cerklj nam poročajo: Pozno na noč smo Cerkljani zvedeli, da je z avtom došel najvišji slovenski dostojanstvenik, ki ga ceni in spoštuje sleherni cerkljanski soobčan. Dobro uro — in zbrana je bila pred ministrom hišo Požarna bramba, domačega slednji vseh in peatra družba toleke mladine z razsvetljenimi lampijončki. Mogoče je zavrila v temno noč lepa slovenska pesem preprostega seljaka pod vodstvom domačega učitelja. V jedrnatih potezih je nadohteti orisal zbrani množici nakupolno, trpko življenje glavnice, ki je trpel med vojno mnogokatero bol, bol izgnanca, bol preziranega Sloveca, zavednega Jugoslavana in najbolj razjedajočo bol ob bratovornem divjanju zaslepljenih privrženec bivših naših trinogov. Glinen se je gosp. kraljevi namestnik zahvalil na pripravi, a vendar tako srečnih ovacij z željo, da bi mu bilo dočakati one dni, ki so mu določeni, da dovrši težak posel, ki kateremu ga je postal visoki naš vladar, kralj Peter. Ob radostnih vzklikih na naš vladarja je nato ponovno zadonela v temno mogočna domovinska pesem.

* Romunska kraljevska dvojica. Z orient — ekspresom se je romunski kralj z rodbino peljal v četrtke skoz Ljubljano v Švico.

* Izpremembe v državni službi. Vladni tajnik Ivo Poljanec je razrešen funkcije vladnega komisarja za mesto Maribor ter dodeljen okrajnemu glavarstvu v Mariboru v nadaljnjo službovanje. Premeščeni so: okrajni komisar dr. Janko Vidic iz Radovljice k okrajnemu glavarstvu v Kočevju, okrajni komisar Franjo Maršič iz Kočevja k okrajnemu glavarstvu v Kamniku, okrajni komisar Mihael Zavadič iz Ljutomerja k okrajnemu glavarstvu v Ormožju, konceptni praktikant Ivan Bavdek pri okrajnem glavarstvu v Brezicih k okrajnemu glavarstvu v Krškem in konceptni praktikant dr. Fran Milnar-Cigale pri okrajnem glavarstvu v Mariboru k okrajnemu glavarstvu v Ljutomeru. Iz službenih ozirov je premeščen državni živnozdravnik Peter Skofič iz Slovenske Bistrice k okrajnemu glavarstvu v Murski Soboti kot veterinarski pomočnik. Na lastno prošnjo so premeščeni: državni višji živnozdravnik Josip Rihar od okrajnega glavarstva v Radovljici k okrajnemu glavarstvu v Logatcu in državni živnozdravnik Alojzij Zarnik in Franco Primic od veterinarskega poverništva za kmetijstvo k okrajnemu glavarstvu v Radovljici. — Imenovana sta: dobrovoljec podporočnik Nikolaj I. Butković, poizkusni uradnik varnostne straže v Ljubljani za revirnega nadzornika varnostne straže v Mariboru; dobrovoljec podporočnik in dosedanj poizkusni uradnik pri varnostni straži Ciril Bremec za policijskega kancelista pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani.

* Imenovanje v notarski službi. Za notarja v Logatcu je imenovan g. Fran Tavzes, bivši notar v Idriji.

* Imenovanje. Gosp. Oskar Kureš, dosedanj knjigovodja pri Splošnem kreditnem društvu, je imenovan za združnega revizorja Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani.

* Hišne preiskave proti komunistom. Mariborske varnostne oblasti so prejele nalog, da morajo takoj izvršiti hišne preiskave pri vseh, za komunistične voditelje označenih oseb. 28. julija so bile mnogobrojne hišne preiskave pri vseh komunistih v Studencih in v Mariboru.

* Umri je te dni v Varaždinu naš rojak gimnazijski profesor v p. dr. Josip Križan, star 81 let rodom iz Križevca na Murskem polju.

* «Prekmurski Glasnik». Prejeli smo: V Murski Soboti izhaja list «Prekmurski Glasnik», katerega naloga je, vzgojiti tamošnje ljudstvo v narodno-naprednem in državnem duhu ter ga privedi do tega, da boče vzljubilo novo državo, h kateri je po tisočletnem jarmu pripadlo vesled trianoske pogodbe. O Prekmurju ve naš narod zelo malo, a še manj o razmerah, ki vladajo tam. Da se bo tudi v tem oziru javnost širila naše domovine informirala, skrbel bo tednik «Prekmurski Glasnik», ki naj ne manjka v nobenem javnem lokalu, posebno v Sloveniji. Tudi trgovci in razne trgovke in podjetja opozarjamo glede inšeriranja, ker tam se rabi še prav vse. Naše za vedno sohranjene pa prosimo, da podprejo list s tem, da ga naročijo. Naročnina znaša za celo leto 80 K. — Upravištvu in uredništvu lista se nahaja v Murski Soboti, Aleksandrova ulica.

* Absolventi zagrebške visoke šole na poučnem potovanju. Uprava visoke šole za trgovino in promet v Zagrebu je ob sodelovanju slušateljev organizirala poučno potovanje absolventov v Avstrijo, Oehoslovaško, Nemčijo in Holandijo.

* Narodna poštvalnost. Dne 10. julija 1921 je priredila Jugoslovanska Matice in podružnica Ciril-Metodove družbe na Bledu veliko narodno veselico pri Kotniku na Prevojah. Čisti dobiček znaša okroglo 22.000 kron, tako da je bilo nakazano vsaki obeh podružnic 11.000

kron. Tako visokih zneskov na deželi ne morejo povsod doseči. V prvi vrsti gre za sluga vrim prireditelcem in prirediteljem; g. gosp. dr. Churainovi, Novakovi, Blatnikovi, Tavčarjevi, Pahorjevi, Kersnikovi in gospodinjam Kersnikovim, Jakševim, Novakovi, Hristovi in drugim. Naj bi bili podružnici Jugoslovanske Matice in Ciril-Metodove družbe v izglede drugim.

* Osobje policijske direkcije v Ljubljani. Stalež konceptnih uradnikov kr. policijske direkcije v Ljubljani tvorijo: ravnatelj, 3 policijski nadsvetniki, 1 naslovni nadsvetnik, 2 policijska svetnika, 2 nadkomisarja, 2 komisarja in 2 konceptna aspiranta. V staležu policijskih pomožnih uradov, 6 pristavov, 10 oficijalov, 7 kancelistov, 2 oficijanta, 10 oficijantk, 9 pisarniških pomočnic, 2 pisarniška pomočnika in 4 uradne slugo. Zbor policijskih agentov tvorijo: višji okrajni nadzornik, 3 nadzorniki in 7 revirnih nadzornikov. Moštvo zbora detektivov tvorijo: pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani 7 okoliških nadzornikov in 50 detektivov; pri policijskem komisariatu v Mariboru 20 detektivov; pri policijskem oddelku v Celju 1 okoliški nadzornik in 7 detektivov; pri oddelku v Murski Soboti 2 detektivov; pri ekspozituri na Jesenicah 1 okoliški nadzornik varnostne straže in 2 detektivov; pri okrajnem glavarstvu v Prevaljah 1 okoliški nadzornik in 2 detektivov; pri oddelku v Ptujju 1 detektiv. Uradnikov v zboru varnostne straže je: 1 osrednji nadzornik, 2 okrajna nadzornika in 9 revirnih nadzornikov. Za javno varnost v večjih krajih Slovenije skrbi torej 170 oseb policijske direkcije in 12 uradnikov s podrejenim moštvom zbora varnostne straže v Sloveniji.

* Iz Laškega nam poročajo: Naše toplice so še vedno zanemarjene in zapuščene. Lansko leto je kupila toplica neka zagrebška družba za pol milijona in se zavezala napram vladi, da bo kopališče obratovalo dalje. Družba je glavno poslopje demolirala, potem pa delo ustavila in odpeljala v Zagreb vse lepše pohištvo in je tam razpelala. Sedaj pa ponuja toplice vladi za tri milijone in vlada se, mesto da bi družbo prisilila, da kopališče renovira, še pogaja z njo. Občina je napravila tozadevno sicer na vlado posebno vlogo, ki pa še ni rešena. Okrajno glavarstvo naj vendar opozori vlado na te razmere, radi katerih imajo Laščani veliko materialno škodo.

* Češki skauti na otoku Krku. Pred kratkim je prispelo v Baško na otoku Krku nad sto skautov obojega spola iz Prage in okolice ter ostanejo tam, kaj do konca avgusta. Ker so skauti v najnižji zvezi s Sokoli, uredili bojo za zlet reške sokolske župe, ki se prihodnji mesec vrši v Baški, cel zletni prostor, skrbeli bodo ob zletu za red, vodili sokolske vaje ter opravljali tudi zdravstveno službo. V njihovih kuhinjah se bo kuhalo tudi za Sokole in njihove goste. V korist Jugoslovanske Matice prirede v Baški dramatično predstavo. Skauti so vojaško organizirani ter imajo dnevno svoja vaje. V Baški so si uredili svojo posebno kuhinjo, imajo s seboj dva zdravnika in dr. Sredi njihovega šotorišča se vije dehoslovaška in jugoslovanska zastava.

* Stanovnijska komisija v Celju je doslej še vedno poslovala, ker okrajno glavarstvo ni hotelo prevzeti poslov v smislu nove stanovanjske naredbe, dokler te ne dobi v roke. Komisija je sedaj sklenila, da ukine poslovanje, in sicer iz sledečih vzrokov: Ker je pooverjenstvo že parkrat in tudi te dni ukinilo že podpisane ukrepe in ker leži okoli 40 aktov že več mesecev na poverjenstvu, ne da bi bili rešeni.

* Kolo jugoslovanskih sester ima svojo redno odborovo sejo v ponedeljek dne 1. avgusta ob šestih zvečer v risalnici «Mladice». Udeležite se je zanesljivo.

* Prostovoljno gasilsko društvo v Celju, ki je imelo doslej nemški poveljalni jezik, se bo v kratkem preustrojilo. Društvo, ki mu načeljuje klerikalni občinski odbornik Janič, je dosedaj trdovratno vztrajalo na tem, da mora biti nemščina poveljalni jezik. To, končno pa je vendar uvidelo, da to ne gre, ker je nedopustno. V društvo je vstopilo okoli 40 novih slovenskih članov, ostanejo pa tudi še vsi stari.

* Zdravstveni teden v Celju. Na inicijativno «Kluba naprednih slovenskih akademikov v Celju» prirede celjska kulturna društva s sodelovanjem gg. zdravnikov ciklus predavanj s filozofskimi in skriptičnimi slikami o alkoholizmu, tuberkulozi, pegavici, veneričnih boleznih, muhi itd. Predavanja se vrše od 31. julija do 10. avgusta 1921 v Celju in raznih krajih celjskega okraja. V poslopju mečanske šole v Celju se odpravi dne 31. julija tudi zdravstvena razstava o raznih boleznih. V sedanjih poveljih dobi, ko trpi ogromna večina ljudi na posledica alkohola in nalezljivih bolezni in se iste še vedno vehementno širijo, so ta predavanja za vsakogar potrebna in koristna. Zato tudi upamo, da se bodo obiskovalci odpravili in se — sebi v prid — predavanjem mnogobrojno udeležili.

* Vojaški koncert so vrši danes, v soboto zvečer, na vrtu hotela Struželj v Kolodvorski ulici. Vstop prost.

* Družinska drama. Včeraj se je vršila pred deželnim vzklicnim sodiščem v

Ljubljani odpravna proti Tomazu Heindlerju, vrtnarju, nemškemu podniku, sedaj v Ljubljani. Med Heindlerjem in njegovo avakino Ivano Hribar vlada silno sovražstvo, ker je baje Heindler izpodrini njenega moža od očetovega doma in mu je oče prepovedal vstop v stanovanje. Mož Ivane mora stanovati pri tujcih, mož njene sestre, Nemec Heindler, pa stanuje pri njenem očetu Jandarju. Pred kratkim sta bila zakonska Hribarja malo dobro volje in žena je peljala svojega moža kljub očetovi prepovedi s sabo v očetovo stanovanje. Nastal je splošen pretep z nožmi in revolverjem, pri čemer je Nemec Heindler avakino Ivano, ko je že njen mož odšel, tako pretepel s palico, da je glasom zdravniškega spridevala ranjena po celotnem telesu. Heindler je bil obsojen pri okrajnem sodišču na 300 kron globe ali 3 dni zapora, povračilo stroškov in vplačilo Ivani 500 kron za bolečine. Vzklicni senat je obzodbu potrdil. Heindler je dobil tudi lep namig da naj gre domov.

* Izgnan vohun. Radi protidržavnega vedenja in suma vohunstva je izgnan iz naše kraljevine spremljevalec vagonov in trg. agent Ludvik Hesse iz Nemške Lipnice.

* 50 letnica zagrebškega gasilnega društva. Prejeli smo: Gasilci, ki se udeležijo 50letnice zagrebškega gasilnega društva dne 15. avgusta 1921, imajo na vseh progah državne in južne železnice ugodnost polovične železniške vožnje proti društveni izkaznici, ki jo mora na dan slavnosti vidirati zagrebško gasilno društvo.

* Lov namorskega psa. V splitskem pristanšču so ribiči zasledili deset metrov dolgega morskega psa. Uporizili so nanj velik lov, vendar jim je nevarna morská zverina ušla.

* Strela ubila delavca. V Podlanih pri Cerknem na Gorškem je pretečeni terek divjala huda nevihta. Delavci so ravno počivali na senožeti in ležali v grudi. Ob začetku nevihte je udarila strela med nje. Enega je ubila, druge pa obžala.

* Granata ubila tri vojake. Na Grmaščici v zagrebški okolici se je 25. napadla četa vadila večeraj v metanju ročnih granat pod poveljstvom poročnika Vladimirja Kajganoviča. Pri odmoru je redov Milivoj Stefanovič našel v bližini svojega oddelka granato in je začel razkazovati svojim tovarišem. V odsotnosti poročnika so ga tovariši opozorili na nevarnost, Stefanovič pa se za opomine ni brigal in je v prepričanju, da je granata prazna, vrzel granato proti skupini svojih tovarišev. Učinek je bil grozen: granata je eksplodirala in je Stefanoviča strašno razmesarila; bil je na mestu mrtov, ravno tako še neki drugi vojak, tretji redov pa je umrl čez par minut v strašnih mukah. Sedemnajst vojakov je več ali manj težko ranjenih. Vojaška oblast je uveljavila preiskavo.

* Pri neprevidnem igranju ponesečel. Na Aleksandrovi cesti št. 23 v Mariboru se je 13letni Ciril Golja drsal po ograji stopnje prvega nadstropja v pritišje. Pri tem je zgubil ravnotežje in padel v pritišje, kjer je obležal. Dobil je težke notranje poškodbe.

* Tovarna pogorela. Iz Pостоje poročajo, da je v petek ponoči izbruhnil požar v tovarni g. Jurca. Požar se je naglo širil in kmalu je bilo celo veliko domače podjetje v plamenu. Gost dim se je valil nad mestom. Kako je nastal požar, še ni znano. Sumi se, da je zažgala zlobna roka, ker je začelo goreti na štirih krajih. Tovarno je imel v najemu knez Windischgrätz.

* Nesreča. V Trbovljah je 16letna Ana Roglič padla s lestve tako nesrečno, da je dobila težke notranje poškodbe in so jo morali prepeljati v bolnico v Ljubljano, kjer je pa že v sredo ponoči umrla.

* Brezvestna branjevka. Mlada Erna je hodila redno k branjevki A. B. in kupovala slaščice. Dasi je branjevka dobro vedela, da krade otrok materi denar, mu je kljub temu dajala potuho in ga še celo nagovarjala: «Le vzemi, saj ima mama dovolj». V svoji brezvestnosti je šla tako daleč, da je dajala dekletu slaščice pa upanje in ji posojevala tudi denar, tako da se je otrok zadolžil pri njej za več kot 400 kron. Branjevka je rekla Erni, ko je že dolg precej narasel: «Le vzemi, če ne moreš dobiti denarja, pa mi prinesi kako blago». Obtožnica vse taji, toda sodišče se je uverilo o njeni krivdi in jo obsodilo na 10 dni zapora, povrniti mora tudi stroške in plačati materi Erne ukradenih 400 kron. Vsklicni senat je priznal zavrnil s pripombo, da tako brezvestno početje, ki goji mlade tatove, zasluži najostrejšo kazen.

* Obsojena oduhova. Iz Sarajeva poročajo, da je urad za pobiranje draginje in oduhova obsodil Abrahama Altarca in Jozua Saloma vsakega na 50.000 K globe zaradi navijanja cen in verženja z moko. Poleg denarne globe sta bila zaradi zločina goljufije oba izročena državnemu pravdištvu.

* Pazite na žepce. V zadnjem času se je pojavilo v Ljubljani več sumljivih oseb obojega spola, ki so izvršile že več žepnih tatvin na kolodvoru, v cerkvah, na električni železnici in na ljubljanskem trgu. Obiskovalci se opozarja, da pazi osobito v gnečah, pri blaginjah itd. na svoje listnice in torbice.

* Prikrita puška. Posestnik Jože Peklar v Gaberjah je vzel otrokom v gramovju ob potoku skrito vojaško puško, s katero so streljali ribe. Ker je puško prikril, je bil obsojen na 10 K globe. Puška je zaolenjena.

AVSTRILSKA VALUTA.

Avstrilska krona leži v agoniji. 15.575 do 15.625 nemško-avstrilskih kron je treba plačati na Dunaju za 100 švicarskih frankov, za 1 funt 3400, za 1 dolar 960 kron. Denarni trg se nahaja v znamenju najboljše panike in katastrofalne hausse-spekulacije, katere vzrok leži v prevaranih nadah antantne kreditne akcije. Zdi se, da je avstrilska krona umetno držalo pokonci samo upanje na kreditno sanacijo. Stotič prevarano je povzročilo, da je že itak najslabša valuta na svetu (z izjemo poljske marke) v zadnjih treh tednih izgubila na svoji vrednosti še 50 %. In vendar je dev

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Jrof je rekel:

«Paqueno, ali ste slišali? Bil je Bemjon Markovič.»

Filip Collin je imel v žepu precej kuden dokument, ki ga je nedavno vzel iz dokumenta oderuha, sleparja in špijona Semijona Markoviča... ker pa je imel jako dober spomin, spomnil se je takoj na pisno, ki ga je videl pred kakimi tremi tedni v pisarni gospoda Isaaca v Londonu, pismo, ki je bilo neposreden povod največje kupčije v njegovem življenju... nakupa minorčanskih državnih papirjev. To pismo je bilo od minorčankega finančnega ministrstva, vsebina je bila prošnja za posojilo... a podpis se je glasil: Esiehan Paqueno, finančni minister njegovega visočanstva, velikega vojvode.

Ako je sedaj grof Punta Hermosa nazval s pravim imenom: Paqueno — predstavil ga je sicer señor Esteban — torej kaj je bilo še potrebno, da napravi te čudne okolnosti, ki so bile že same po sebi čudovite, še bolj čudne in nerazumljive? Ves otok Minorke je last in posest velikega vojvode... in ta gospod grof, ki potuje v Minorco... šepa...

Vraga, ta čudna naključja! Kakšno odgovornost je prevzel kapitan Dupont, da vozi na svoji jahti gospoda Collina, vso njegovo srečo in bodočnost... toda ta odgovornost bi se prav nič ne zmanjšala, pa magari, da pade Collin v vodo.

Kajti redki so dnevi, da se ukreajo obenem na ladjo, malo jahto, prislul švedski pustolovec, nedavno odstavljani veliki vojvoda s svojim finančnim ministrom in — ruska velika knežinja.

«Krimarite previdno gospod Dupont! Saj vozite na svojem krovu ukrcane kralje v izgnanstvu...»
(Konec drugega dela).

Za „Ljubljanski veliki semenj“

se ima izvršiti večje število različnih napisov, napisnih in reklamnih plošč. Dobri škosliki, ki reflektirajo na ta dela, se pozivajo, da se prijavijo pri g. arh. Costaperaria, obratno ravnateljstvo južne železnice, ob popoldanskih urah.

1197 3-1

Dular & Fabiani veletrgovina z manufakturo.

Zaloga: Skladišče Balkan, Ljubljana.

Gramofone, plošče, godbene avtomate, igle, peresa, posamezne dele edino pri trdki 562 48

A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.

Mehanična delavnica za vsa popravila in druge precizne mehanike.

Vse informacije in pojasnila za

Dunajski mednarodni semenj

ki se vrši od 11. do 17. septembra 1921. daje „BALKAN“, d. d. za mednarodne Transporte, Ljubljana
Telefonska št. 366, — št. 223, — št. 13. 1196

Prvovrstna pnevmatika
Dunlop - Reithoffer - Hutchinson
priporoča 1076 10-8

Puch - kolesa

Ign. Yok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Spisi o naši državi.

A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, 60 papir 60 K, po pošti 3 K več. Broš., navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del 21 K, II. del 42 K. Polnina za oba dela 9 K.
A. Ogriš: Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti 1 K 80 več.
Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena 18 K, po pošti 1 K 80 več.
St. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena 16 K, po pošti 1 K 80 več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Isče se mesečna soba s posebnim vodom, eventualno s omaro ali pa s... do stanovanja s opremo ali brez opreme proti zelo dobri najemini. — Ponudbe na poštni predal št. 53. 1096 10

Velika izbira otroških vozil, dvokoles in šivalnih strojev poceni. F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravilo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokoles, otroških vozil, šivalnih in razni stroji. Mehanična delavnica 11-3 nica, Karlovska cesta 4. 1112

Prodajna: Dve vozne plaste in lučni kamen, rozna paprika, čaj, kompozitni katranit (nadomestek za barbo) in gostilniške steklenice. Kje? pove upravitelj „Jutra“. 1100 5 2

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebščine: kroje za člano in članice, telovadne obleke, čevlje, ovrtnike, gumba itd. Ceniki na razpolago. Zdravo! 1153 30-6

Peter Capuder, Ljubljana
dobavitelj Jug. Sokol. Saveza.

Najboljše okrepčujoče sredstvo za odrasle in otroke

in dietetično
je železnato vino lekarnarja G. Piccolija 638 v Ljubljani. 95-14b

Ponudite

vse uporabne zlate predmete: verigice, prstane, obeske, sapoznice, uhane itd., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite 20-4

trdki F. CUDEN
trgovina ur, stalne in srebrne Ljubljana, Prešernova ul. 1.

Kupi se nov ali že rabljen elektromotor

sa vrtilni tok od 7 do 10 KS 220 Volt. Ponudbe s navedbo cene je vprodati Ign. Očenju Očenju, elektrarna, Brod 7, št. Vid 1181 nad Ljubljano. 3-3

Korespondentinjo

ki obvlada popolnoma italijanski jezik, samostojno moč, sprejema pod ugodnimi pogoji večje trgovsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe pod „Italijanska korespondentinja“ na upravo „Jutra“. 1188 4-8

Več tesarjev sprejme

Ivan Zakotnik
1194 mestni tesarški mojster 5-3
Parna žaga
Ljubljana, Dunajska cesta št. 46.

Zahtevajte

v kavarinah, gostilnah, brivnicah in javnih lokalih
„JUTRO“

Dvoino čiščeno češko postelino perje in puh

C. J. HAMANN

Mestni trg 8. 900 51

Ljubljanski veliki semenj.

Prosimo vse one trdke, ki so pripravljene prevzeti zastopstvo ali eventualno tudi zalogo vzorcev za nemške trdke na Ljubljanskem velikem semenju, naj nam sporoče svoj naslov, kakor tudi natančnejše tozadevne pogoje, da zamoremo iste objaviti v krogih razstavljalcev iz Nemčije.

Allgemeine Transportgesellschaft vorm. Gondrand Mangili, m. b. H. Simbach a. L. Bavarsko. 1196 2-1

Oficijelni špediterji Ljubljanskega velikega semnja za Nemčijo.

Naročajte

Zbirko političnih, gospodarskih in socialnih spisov.

Dosedaj izšlo 8 avtorov:

1. Dr. Al. Zalekar, O ljudskem zdravju. Broš. 6 K.
2. Dr. Bogdan Derž, Dejanček. Broš. 6 K.
3. Dr. J. Demšar, Spolne bolezni. Broš. 10 K.
4. St. Sagadin, Naš sadašnji ustavni položaj. Broš. 16 K.
5. Leonid Pitamic, Pravo in revolucija. Broš. 8 K.
6. Dokumenti o jadranskem vprašanju. Broš. 18 K.
7. Alb. Ogriš, Borba za jugoslovansko državo. Broš. 32 K.
8. Vl. Corović, Rasa in vera v srbski prošlosti. Broš. 16 K.

Po pošti vsak avtor K 1-80 več.

Naročila sprejema: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Jančigaj & Gagel

specijalna trgovina raznovrstnega bombaža, športnih čepic, čevljev in gamaš. Na veliko in malo.

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 8.

ILIRIJA, LJUBLJANA, Kralja Petra trg št. 8

lesna trgovska in industrijska družba z o. z. kupuje hlode, gozdne parcele, deske, trame, prodaja žagan in tesan les, sprejema komisijska naročila vsake vrste, izdeluje zaboje, izvršuje nakup in prodajo drv. 1117 4

Najnižje cene!

Najnižje cene!

VULKAN

tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje!

Pivovarna „UNION“ Ljubljana-Spodnja Šiška

Telefon št. 311. Brzojavni naslov: Pivovarna, Ljubljana.

priporoča svoje izborno pivo v sodih in steklenicah. Dobe se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska piča zelo priporočljive. 43 52

Poziv na prevzem delnic.

Dne 29. junija 1921. se je ustanovila delniška družba „Jadranska banka v Beogradu“, katera je prevzela naše podružnice v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Delniška glavica Jadranske banke v Beogradu znaša Din. 7.500.000 — in je razdeljena v 75.000 delnic po Din. 100 — nominalne vrednosti.

Jadranska banka v Trstu prepušča svojim starim delničarjem za vsako delnico Jadranske banke Trst po eno delnico Jadranske banke Beograd za ceno po Din. 150 — plus 5 % obresti od 1. januarja 1921.

Prevzem delnic Jadranske banke Beograd se bo vršil proti predložitvi in zigosanju delnic Jadranske banke v Trstu pri blagajnah našega zavoda v Beogradu, Celju, Dubrovniku, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkovicu, Opatiji, Sarajevu, Splitu, Sibeniku, Trstu, Wienu, Zadru in Zagrebu, kakor tudi pri blagajnah Banke i štedione za Primorje na Reki, Sušaku in Bakru.

Prijave za prevzem delnic Jadranske banke v Beogradu se sprejemajo pri imenovanih blagajnah do vštete 30. septembra 1921.

V mesecu juliju 1921.

Upravni svet Jadranske banke v Trstu.

1189 3-1